

عنوان کتاب

**روش‌های تامین مالی وامکان سنجی
پروژه‌های سرمایه گذاری**

اداره کل امور اقتصادی و دارایی، استان ایلام
معاونت اقتصاد

مدیر پروژه: دکتر علی سایه میری

نظارت و راهبردی: علی آخی زاد

سرشناسه	:	آخی‌زاده، علی، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	:	روش‌های تامین مالی وامکان سنجی پروژه‌های سرمایه گذاری/ تهیه کنندگان: علی آخی‌زاد، سجاد مروتی، محمدرضا قاسمی، ابوطالب کاظمی، علی محمودی، زهرا محمودی، صدیقه حسنونند: مریم امامی . [برای] اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان ایلام، معاونت اقتصادی؛ مدیر پروژه علی سایه‌میری.
مشخصات نشر	:	ایلام: جوهر حیات،
مشخصات ظاهری	:	۱۴۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۸۷۰۰-۴۸-۷
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	سرمایه گذاری -- ایران -- پروژه ها
موضوع	:	investment- projects-iran
شناسه آو	:	مروتی، سجاد، ۱۳۶۱ -
شناسه افزودن	:	سایه میری، علی، ۱۳۳۷ -
شناسه افزوده	:	سازمان امور اقتصادی و دارایی استان ایلام، معاونت اقتصادی
رده بندی کنگره	:	HC ۴۷۷ الف/ ۹۳ ۱۳۰
رده بندی دیویی	:	۳۳ ۰۵۵۲۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۰۸۱ ۱۳

روش‌های تامین مالی وامکان سنجی پروژه‌های سرمایه گذاری

پدیدآور	:	اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان ایلام، معاونت اقتصادی
مدیر پروژه	:	علی سایه میری
نظارت و راهبردی:	:	علی آخی‌زاد
تهیه کنندگان	:	سجاد مروتی، محمدرضا قاسمی، ابوطالب کاظمی، علی محمودی، زهرا محمودی، صدیقه حسنونند، مریم امامی.
صفحه‌آرا	:	محمد امیدی
طراح جلد	:	علی امیدی
شمارگان	:	۱۰۰۰
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۸۷۰۰-۴۸-۷
نوبت چاپ اول	:	۱۳۹۷
ناشر	:	جوهر حیات

نشانی: ایلام، بلوار دانشجو، روبروی دانشگاه پیام نور، مجتمع تجاری آریان، انتشارات جوهر حیات

تلفن: ۰۹۱۸۳۴۲۱۹۵۱ همراه: (۰۸۴۳) ۲۲۳۲۲۰۴

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۷	فصل اول : کلیات.....
۹	۱-۱ مقدمه.....
۱۰	۲-۱ نهادها و اقتصادی نیازمند تامین مالی.....
۱۳	فصل دوم: منابع درون بنگاه.....
۱۵	۱-۲ مقدمه.....
۱۵	۲-۲ منابع درون بنگاه:.....
۱۶	۳-۲ انواع روش های تامین مالی از منابع درون بنگاه:.....
۲۳	۴-۲ ویژگی های مهم منابع درون بنگاه.....
۲۴	فصل سوم: منابع خارج بنگاه.....
۲۷	۱-۳ منابع داخل کشور.....
۲۷	۱-۱-۳ بازار پول.....
۲۸	۱-۱-۳-۱ تسهیلات.....
۳۶	۱-۱-۳-۲ اعتبارات.....
۴۹	۱-۱-۳-۳ اوراق مشارکت.....
۴۹	۲-۱-۳ بازار سرمایه.....
۶۹	۳-۱-۳ بیمه.....
۷۰	۴-۱-۳ تامین مالی پروژه از طریق دولت.....
۷۰	۲-۳ تامین مالی از خارج کشور.....
۷۰	۱-۲-۳ مقدمه.....
۷۱	۲-۲-۳ روش های قرضی (استقراضی).....

۷۱	تامین مالی شرکتی (۱-۲-۲-۲)
۷۲	تامین مالی پروژه ای (۲-۲-۲-۳)
۷۴	روش های تامین مالی پروژه ای (۳-۲-۲-۳)
۸۱	روش های غیرقرضی (۳-۲-۳)
۸۳	سرمایه گذاری غیرمستقیم خارجی (۲-۳-۲-۳)
۸۹	فصل چهارم: امکان سنجی
۹۰	۱-۴ مقدمه
۹۱	۲-۴ مرحله انجام یک سرمایه گذاری خارجی
۹۲	۱-۲-۴ ارائه رصت ای سرمایه گذاری
۹۲	۲-۲-۴ تحلیل محیط تازی پروژه
۹۳	۳-۲-۴ پیش امکان سنجی
۹۳	۴-۲-۴ امکان سنجی نهایی
۱۱۵	پیوست
۱۳۷	منابع

۱-۱ مقدمه

با توجه به وضعیت خاص کشورهای در حال توسعه و بحران های مالی در این کشورها امکان تامین سرمایه مورد نیاز برای اجرای پروژه های بزرگ به راحتی فراهم نمی شود، بنابراین انتخاب روش تامین مالی مناسب در مورد پروژه ها مساله مهمی است. در بسیاری از پروژه ها به دلیل مسائلی مانند حجم بالای سرمایه مورد نیاز حساسیت بالای پروژه از نظر مسائل سیاسی، اقتصادی و امنیتی، عدم تمایل حضور خارجیان و سرمایه گذاری آنها، مساله تامین مالی مورد توجه مسوولان حکومتی قرار می گیرد. در تعدادی از پروژه ها با حمایت دولت و اجبارات دولتی می توان وجوه مورد نیاز را تامین کرد، اما در پروژه های مهم و زیرساختی در صورتی که امکان تامین وجوه کامل آن توسط دولت فراهم نیست مانند پروژه های نفتی، گاز، پتروشیمی و بسیاری از صنایع دیگر برای توسعه زیرساخت ها نیاز اساسی برای حضور سرمایه گذاری خارجی و استفاده از تسهیلات بانکها و موسسات خارجی وجود دارد. این سیدز را همکاری برای تامین منابع مالی مورد نیاز پروژه از مراحل اولیه برای اطمینان از به انجام رسیدن پروژه است در انتخاب روش مناسب تامین مالی در مرحله امکان سنجی پروژه باید به تمام موارد و خواسته های بخش های مختلف درگیر در پروژه از کشور میزبان پروژه، صنعت مرتبط، پرهوشه، پیمانکاران، خریداران، تهیه کنندگان، بانکهای قرض دهنده، مساله ریسک ها و به طاری کلی تمام بخش های درگیر در پروژه توجه کرد و سپس با توجه به ارجحیت و اهمیت هر کدام از آن ها به انتخاب روش مناسب پرداخت. در ضمن باید توجه کرد که استفاده از بعضی سبوه های تامین مالی پروژه در یک کشور با توجه به قوانین و شرایط آن کشور ممکن نباشد. راجحی که به طور موثری در کشور دیگری استفاده شود، نکته مهم انتخاب شکل صحیح روش تامین مالی با توجه به شرایط هر پروژه و کشور میزبان پروژه است.

۱-۲ نهادهای اقتصادی نیازمند تامین مالی

خانوار، بنگاه و دولت سه نقش آفرین اصلی در محیط اقتصادی هر کشوری هستند و هر کدام بنا به نوع و اندازه فعالیت خود، نوع و اندازه ای از تامین مالی را نیازمند است. در واقع نقدینگی و تامین مالی از مهمترین نیازهای هر فعالیت اقتصادی است و برای رسیدن به توسعه پایدار هم در سطح پروژه و فعالیت های اقتصادی و هم در سطح کلی کشور وجود یک منبع تامین مالی ارزان، مطمئن و موافق توسعه ضروری می نماید.

تامین مالی خانوار : خانوار به عنوان قدیمی ترین و اصلی ترین نهاد جوامع، هرچند در گذر زمان و تخصصی شدن فعالیت ها، بسیاری از امور را به نهادهای تخصصی تر محول نموده، اما فرا-ور نیاز و توان خود بعضی فعالیت ها را انجام می دهد. فعالیت های اقتصادی خانوار با توجه به حجم کم آن نیازمندی های مالی کمی نیز طلب می نماید که عموماً این نیازها از طریق وام بانکی و یا قرض یا پس انداز خانوار رفع می شود.

تامین مالی بنگاه : بایشرف جوامع و خصوصی شدن کارها تقریباً "همه ی فعالیت های اقتصادی از طریق بنگاه ها صورت می گیرد. و به دولت و خانوار نیز در صورت فعالیت در قالب یک بنگاه عمل خواهد کرد. بنگاه ها برای تامین مالی، دو منبع درون بنگاه و خارج بنگاه را در نظر می گیرند. منابع درون بنگاه شامل سرمایه، تسهیلات، سود سهام پرداختنی و اندوخته قانونی و احتیاطی است. منابع خارج بنگاه نیز می تواند از ریو، اجاره و یا خارج کشور تامین گردد که در داخل کشور از چهار طریق، بازاری پول، بازار سرمایه، بیمه ها و وداعات و در روش تامین از خارج نیز از طریق قرضی و غیر قرضی قابل وصول است.

تامین مالی دولت : دولت نیز به عنوان متولی اداره و امنیت کشور، در راستای اجرای قانون و برنامه ها و فراخور مقتضیات کشور دست به فعالیت هایی می زند که نیازمند تامین مالی است و از چهار کانال به شرح زیر تامین می شود. (برنامه و بودجه ۱۳۸۲)

درآمدهای عمومی: درآمد عمومی عبارت است از درآمدهای وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و مالیات و سود سهام شرکتهای دولتی و درآمد حاصل از انحصارات و مالکیت و سایر درآمدهای که در قانون بودجه کل کشور تحت عنوان درآمد عمومی منظور می شود.

درآمدهای اختصاصی: عبارت است از درآمدهایی که به موجب قانون برای مصرف یا مصارف خاص در بودجه کل کشور تحت عنوان درآمد اختصاصی منظور می گردد.

واگذاری دارایی های سرمایه ای: فروش دارایی های تولید شده یا تولید نشده ای است که طی مدت بیش از یک سال در فرآیند تولید کالا و خدمات به کار می رود شامل این اقسام است: فروش نفت خام، فرسایشی، گازها و تأسیسات، فروش و واگذاری اراضی، فروش ماشین آلات و تجهیزات و غیره. واگذاری سایر دارایی های سرمایه ای

واگذاری دارایی های مالی: کلیه اموال و سندهایی که دارایی های در اختیار دولت را کاهش می دهد و ماهیت درآمد ندارند و بیشتر، عنوان منابع تأمین اعتبار یا منابع استقراضی دولت شناخته می شوند و این اقسام را در زیر موارد زیر می توان تقسیم کرد: فروش اوراق مشارکت، استفاده از تسهیلات خارجی، استفاده از موجودی حساب ذخیره ارزی، دریافت اصل وام های خارجی دولت، وصولی از محالین در دارایی های دولتی، دریافت اصل وام های داخلی دولت و برگشتی از پرداخت های سال های گذشته.

شیوه های تامین مالی خانوار، بنگاه و دولت در نمودار زیر عنوان شده است. از آنجا که عمده فعالیت های خانوار و دولت در قالب بنگاه ها و پروژه ها رخ می دهد، تعریف شیوه های تامین مالی در این حوزه می پردازیم.